

civil.

7 - 2010 25 kr

**Intervju med MSB:s
generaldirektör**

**Civilförsvarsförbundet
på Skydd 2010**

Magrare jordmån för frivilliga insatser?

CIVILFÖRSVARSFÖRBUNDET

SJ SKA GÖRA SÄKERHETSÖVNING

Vinterns tågkaos ska inte upprepas. Det är målet när regeringen nu gett Banverket, SJ och övriga berörda direktiv om en krisövning. Övningen ska motsvara de vinterförhållanden som rådde i vintras. Övningen ska planeras i samarbete med MSB. Senast 15 november ska resultatet rapporteras in. ■

BATTERIBYTE BLIR INTE ALLTID AV

Många glömmar byta batteri i brandvarnaren. Värst är storstadsbor och ensamstående, enligt försäkringsbolaget IF. ■

DOROTEA VANN FÖRSTA HALVÅRET

Civildförsvärsförbundet Dorotea placerade ut flest hjärtstartare under första halvåret 2010. De blir därmed de första att få ta del av utmärkelsen för Hjärta att hjälpa-kampanjen. Priset är ett diplom och 3.000 kronor att handla för i butiken på www.civil.se. ■

SNART GEMENSAM AVISERING

Från nästa år införs gemensam avisering för medlemsavgiften. De föreningar som inte har rapporterat in sin medlemsavgift för 2011 kan göra det till info@civil.se. ■

STRIDSLEDNINGEN PÅ F21 UTSLAGEN

Under en samövning med USA slogs stridsledningscentralen på F21 i Luleå ut av ett strömbrott. Stoppet varade enligt Svenska Dagbladet i en månad. Dessutom blev försvarsminister Sten Tolgfors inte informerad, han fick läsa om haveriet i tidningen. ■

De gulmarkerade kommunerna har fått hjärtstartare utplacerade genom kampanjen Hjärta att hjälpa.

SVERIGES HJÄRTSÄKRA KOMMUNER

Civildförsvärsförbundets kampanj Hjärta att hjälpa ger resultat. Hela 825 fler hjärtstartare har nått ut i landet.

Kartan visar alla de kommuner som hittills fått hjärtstartare utplacerade genom kampanjen. Blekinge (fem kommuner) och Gotlands län (en kommun) är nu "hjärtssäkra" genom att minst en hjärtstartare placerats ut i varje kommun.

Kartan bygger på till vilken ort hjärtstartaren har skickats. ■

SÖMN AVGÖRANDE VID KRISBEHANDLING

Sömnbrist har mer inverkan än svält när det gäller uppmärksamhet, minne och koncentrerat tänkande. Det visar den forskning som docent Lars Strähle, Karolinska institutet, med stöd av Civildförsvärsförbundet bedriver tillsammans med Svenska Överlevnadssällskapet.

Resultaten har bäring på nödsituationer, både för de nödställda och deras undsättare. Personal med krishanteringssuppgifter måste ha avlösning för att sova och på så sätt kunna öka sin förmåga att fatta rätt beslut.

Forskningen visar också att den som är trött blir onödigt försiktig i sina bedömningar och beslut. Den minskade riskbenägenheten kan bli ett problem om ett okonventionellt tänkande och agerande är lösningen på de behov som finns. Den som är trött riskerar även att bli mer otålig, vilket kan skapa störningar i krishanteringsfunktionen.

För att komma i bra form räcker det inte med att äta sådant som snabbt höjer blodsockernivån. Det är vila och framför allt sömn man behöver. ■

JOEL TAR ÖVER EFTER GUNLÖG

Civildförsvärsförbundets webbredaktör Gunlög Solax går i pension och lämnar över stafettpippen. Hennes efterträdare blir Joel Sundberg, som fram till nu har varit vikarie för Ulrika Hammargård. Ulrika har i sin tur kommit tillbaka från sin mammaledighet. ■

CIVIL ges ut av Civildförsvärsförbundet **Ansvarig utgivare:** Anders M. Johansson
Postadress: Box 2034, 169 02 Solna **Telefon:** 08-629 63 60 (växel)
Adressändring: www.civil.se > för medlemmar > adressändring
 eller mejla info@civil.se alternativt skicka adressändring per post.
Prenumeration: 195 kr (ett år). Beställ på info@civil.se eller per post.
Redaktör/produktion: Anders J Andersson E-post: aja@civil.se Tel 08-629 63 70
Annonser: annons@civil.se **Tryck:** Lenanders Grafiska, Kalmar, september 2010
Omslagsbild: Ökenlandskap. Foto: Dreamstime/Abader

Tidningen Civil får citeras om källan anges. För insänt, ej beställt material, ansvarar inte redaktionen. Vi förbehåller oss rätten att redigera och stryka i alla texter. All redaktionell text lagras i digital form och kan komma att återanvändas.
Se även www.civil.se

Civildförsvärsförbundet är en idéburen, medlemsdriven organisation för säkerhet till vardags och vid kris. Vi finns för att utbilda, informera och hjälpa.

Frivilliga kan bli underleverantörer

Civilförsvarsförbundet tappar 69 procent av sitt organisationsbidrag på ett bräde och mister självständigheten enligt nytt förslag.

Bakom förslaget står Försvarsmakten och Myndigheten för samhällsskydd och beredskap. Förslaget har arbetats fram i en arbetsgrupp bestående av nämnda myndigheter och tre företrädare för Frivilliga försvarsorganisationernas samarbetskommitté, FOS.

Civilförsvarsförbundets förste vice ordförande, Leni Björklund, har ingått i arbetsgruppen för FOS. Leni Björklund har framfört flera synpunkter med regering och riksdags beslut som utgångspunkt. Detta har dock arbetsgruppens majoritet inte tagit hänsyn till. Risken med det förslag som nu är ute på remiss är att de frivilliga försvarsorganisationerna kommer i en total beroendeställning av

myndigheterna. De fria rösterna tystnar och organisationerna blir enbart underleverantörer.

Det rimmar illa med regeringens ambitioner. Så här sa integrations- och jämställdhetsminister Nyamko Sabuni (fp) när propositionen ”En politik för det civila samhället” överlämnades till riksdagen: ”Grundläggande delar av den svenska demokratin har till stor del drivits fram av organisationer i det civila samhället. Med denna proposition vill vi främja dess självständighet och oberoende, och samtidigt anlägga ett framåtsyftande perspektiv.”

ALLVARLIGA KONSEKVENSER

Regeringens mål är att det obundna organisationsbidragets andel av det totala statliga stödet ska öka på bekostnad av mer detaljstyrda bidrag. Riksdagen antog propositionen i mars i år.

Förslaget om ny modell för organisationsbidragen skulle innebära att Civilförsvarsförbundet tappar 69 procent. Den organisation som får störst höjning ökar med 633 procent enligt de föreslagna reglerna. Bland annat värderas inte att många människor engagerar sig och blir medlemmar lika mycket som tidigare. Att få med ungdomar eller att öka integrationen har helt sopats under mattan. Dessutom förs pengar över från civil krishantering till militär. Vilken förändrad hotbild det är baserat på framgår inte av förslaget. Under remissrundan har förutom Civilförsvarsförbundet även Svenska Blå Stjärnan och Försvarsutbildarna kritiserat förslaget hårt. Förslaget ses som ett hafsvverk. Nu är det upp till ledningarna för MSB och Försvarsmakten att fatta beslut i frågan. ■

Text: Anders J Andersson

Nominera för Hjärta att hjälpa

NYTT: Civilförsvarsförbundet skänker löpande hjärtstartare till föreningar, idrottsklubbar, byalag, organisationer och andra sammanslutningar *med små egna ekonomiska resurser*. Hjärtstartaren är värd 15 000 kronor inklusive moms. Den som tilldelas en hjärtstartare *tar också på sig att underhålla och sköta hjärtstartaren samt att hålla den tillgänglig för allmänheten*. För att komma ifråga måste en nominering göras. Civilförsvarsförbundets generalsekreterare fattar beslut om eventuell tilldelning. Se www.civil.se och Hjärta att hjälpa för nomineringsformulär. Nominering kan göras löpande.

**AKTUELLT
I
BUTIKEN**

Paraply
& reflex

Höstrea på paraply och reflexband. Paraplyet kostar 50 kronor och reflexbandet 10 kronor. Gäller till 30/11.

Beställ på www.civil.se > Butiken > Pr och presenter. Frakt tillkommer.

**Nu söker vi
verksamhetsledare**

Civilförsvarsförbundets verksamhetsledare i distrikt Östergötland och Jönköping går i pension. Nu söker vi deras efterträdare. Information om anställningarna finns på www.civil.se Sök senast den 3 oktober 2010.

Allas insatser behövs för ett säkrare samhälle

Förra året bildades Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, MSB. Civil har träffat generaldirektör Helena Lindberg.

Hon är inte bara MSB:s första generaldirektör. Helena Lindberg var även involverad i den nio månader långa havandeprocess som föregick bildandet av myndigheten. Tjänsterummet ligger på Kungsgatan i centrala Stockholm. I rummet finns en vacker gammal kakelugn som pryder sin plats. Helena Lindberg värjer sig mot min formulering om att tre myndigheter slogs ihop och bildar MSB. Det är en helt ny myndighet som har skapats.

– Jag vill använda ett annat ord än sammanslagning för det handlade väldigt mycket om att bygga nytt, säger Helena Lindberg

ETABLERA MYNDIGHETEN

– Vi har ägnat mycket tid och kraft under det första året att etablera oss som myndighet. Om man bildar en myndighet måste man ha människorna med sig. Det är ett ständigt utvecklingsarbete även när man är etablerad att få alla medarbetare att dra åt det gemensamma målet.

Hon ser inte så många hot, även om det inte går att bortse från sådana. Snarare handlar det om risker och sårbarhet.

– Det är oerhört viktigt i det här arbetet att säkerställa att också andra arbetar med de här frågorna för det är ju så att vi kan inte bygga ett säkrare samhälle om vi inte kan få alla att bidra till det. Enskilda individer såväl som organisationer, myndigheter, kommuner och landsting. MSB samarbetar med motsvarande myndigheter i de nordiska länderna. Tidigare i år hade de ett

Helena Lindberg är sedan MSB bildades generaldirektör för myndigheten. Här fotograferad vid tidnings-

möte på Svalbard. Plötsligt drog det fram ett askmoln och de fick stanna några extra dagar i väntan på planet skulle kunna lyfta.

VÄXER I BETYDELSE

– Civilskyddsfrågorna, som de kallas på EU-språk har vuxit i betydelse och fått smycket större rättslig bas i Lissabonfördraget. Vi

ser hur samarbetet utvecklas mer och mer.

MSB är Sveriges kontaktpunkt när hjälp begärs eller erbjuds inom unionen.

– Diskussionen handlar ofta om EU ska tillhandahålla resurser eller om man ska bygga på vad medlemsstaterna bidrar med. Därför menar jag att det är oerhört viktigt

nyllan utanför tjänsterummet i centrala Stockholm.

att få alla medlemsstater att tänka ungefär som vi med det förebyggande, förberedande, utvärderande och lärande.

I Lissabonfördraget finns det en solidaritetsklausul som är ganska långtgående att länderna ska hjälpa varandra vid kriser. Under stormen Gudrun fick Sverige hjälp med reservkraftverk som det

ganska snart blev brist på i landet. MSB ska också se till att samordna samhällets resurser och gör även internationella insatser. I Haiti finns fortfarande folk på plats och numera även i Pakistan.

Vad har den enskilde för ansvar i krissituationer?

– Självklart har man som individ ett stort ansvar. Sedan tror jag att man behöver diskutera vad det offentliga åtagandet är. Det är en diskussion som måste föras och jag tror att vi måste bli tydligare mot allmänheten om vad som gäller.

VILL HA NYTT ÄMNE I LÄROPLANEN

Helena Lindberg ser gärna att ett särskilt ämne som behandlar samhällsskydd och beredskap införs i skolan. Speciellt i dessa dagar då plikten har lagts i malpåse.

– Förskolor och skolor är nyckeln för att nå barn och ungdomar. Många vill in i skolans läroplan men det kanske är något att drömma om.

Hur ser du på Civilförsvarsförbundets roll?

– Min uppfattning är att samhället blir bara tillräckligt starkt om alla bidrar till målet att vi ska ha ett säkrare samhälle och där är naturligtvis Civilförsvarsförbundet en viktig aktör som kan tillhandhålla bra utbildningar och vara med och bygga och bidra vid kriser.

Hon lyfter fram att Civilförsvarsförbundet är duktiga på att organisera frivilliga så att viljan att hjälpa till kommer till sin rätt.

– Det finns ju väldigt mycket på er dagordning som är bra. Men sedan måste jag vara helt ärlig och säga att det finns många andra aktörer som är viktiga och vi förhåller oss till Civilförsvarsförbundet som vi gör till alla andra. Men ett behovsmotiverat och ett i grunden genomtänkt bidrag till hur man bygger ett säkrare samhälle är alltid välkommet. ■

Text och foto: Anders J Andersson

MYNDIGHETEN FÖR SAMHÄLLSSKYDD OCH BEREDSKAP, MSB

- MSB bildades 1 januari 2009
- Generaldirektör är Helena Lindberg.
- Är jurist i botten och har arbetat många år i domstol som hovrättsassessor. Har också arbetat inom regeringskansliet både som handläggare och chef i olika opolitiska befattningar. Har arbetat i såväl justitie- som försvarsdepartementet. Har även varit chefsjurist vid säkerhetspolisen.
- MSB bildades när tre andra myndigheter lades ned: Krisberedskapsmyndigheten, Statens räddningsverk samt Styrelsen för psykologiskt försvar.
- MSB:s uppdrag är att arbeta för ett stärkt samhällsskydd och en god beredskap där alla tar ansvar. MSB arbetar i hela hot- och riskskalan och har uppgifter före, under och efter olyckor och kriser.

• Vision: Ett säkrare samhälle i en föränderlig värld.

• Verksamhetsidé: MSB utvecklar, tillsammans med andra, individens och samhällets förmåga att förebygga, hantera och lära av olyckor och kriser.

MSB arbetar genom kunskapsuppbyggnad, stöd, utbildning, övning, reglering, tillsyn och eget operativt arbete i nära samverkan med kommuner, landsting, myndigheter, företag och organisationer för att uppnå ökad trygghet och säkerhet på alla samhällsnivåer – från lokalt till globalt.

• Värdegrund: Öppen, kompetent och drivande med fokus på individen och samhället.

Källa: www.msb.se

Välbesökt seminarium på Skydd 2010

Civilförsvarsförbundet ställde ut på Skydd 2010. Temat var frivilliga resursgrupper och den inneboende kraft som frivilliga besitter. Civilförsvarsförbundet höll även ett seminarium, "Från sistahandsresurs till förstahandslösning".

Civilförsvarsförbundet Nacka och Nacka-Värmdö räddningssällskap (Nacka FRG) ställde upp med monterbemannning och gjorde en fin insats.

Seminarieriet "Från sistahandsresurs till förstahandslösning" blev ett av de mer välbesökta på mässan. Ett 30-tal personer fanns på plats när förbundsordförande Sven Lindgren, landshövding, och förste vice förbundsordförande Leni Björklund, tidigare försvarsminister, ledde seminarieriet.

Vid seminarieriet fanns bland annat representanter på plats från såväl MSB som SKL, polisen och en delegation från Räddningsbranschens centralorganisation i Finland, SPEK.

HOTBILDEN FÖRÄNDRAS

Sven Lindgren berättade att frivilligorganisationer når fram till medborgarna på ett helt annat sätt än vad länsstyrelsen eller annan myndighet kan göra.

– Den lokala förankringen är viktig, sa han.

Leni Björklund lyfte fram säkerheten i ett globalt perspektiv och att

Sven Lindgren och Kimmo Kohvakka (till höger), VD för Räddningsbranschens Centralorganisation i Finland.

Greta Berg från Sveriges kommuner och landsting, SKL tackade Sven Lindgren och Leni Björklund för ett bra seminarium. Foto: Joel Sundberg

vi måste vinna den med andra organisationer i världen. Hotbilden har förändrats. På agendan står nu klimatförändringar, flyktingströmmar och översvämningar. Hon kom även in på att det är svårt att förbereda sig mot allt.

– Vem hade trott att på 2000-talet skulle Sverige hämta hem tusentals semesterfirare på andra sidan jordklotet, blåtunga, svininfluensa och ett askmoln som stoppade världens flygtrafik? Sven Lindgren tog upp att medborgarna nu har ett eget ansvar att klara sig i 48 timmar utan värme, vatten och mat innan samhället träder in. Alla ska klara ett långvarigt strömbrott själva.

HOTBILDEN FÖRÄNDRAS

– Vi måste alla ha en mental beredskap och kan inte räkna med nånanismen, att någon annan ska ta hand om det.

Sven Lindgren refererade även till en doktorsavhandling från 2009 av Nicklas Guldåker. I den drar Guldåker slutsatsen att hushållen måste ta ett större ansvar vid framtida katastrofer.

– Frivilliga krafter är nödvändigt. Uppstår ett utsatt läge som håller på i dagar eller veckor blir det till slut en utmattning för räddningstjänsten och man behöver ta frivilliga till hjälp, konstaterade Sven Lindgren.

Frivilligorganisationer ska inte bara stödja samhället utan även komma med nya idéer eller konstruktiv kritik. Något som också regering och riksdag fattat beslut om, menade Leni Björklund.

Hon sa också att FRG kan vara ett sätt att förbättra integrationen i samhället. Genom att starta FRG i invandrartäta områden ger vi fler möjligheten att bli sedda och bekräftade.

– Det är ingen tvekan om att FRG-konceptet är i världsklass men ändå kan bli bättre. Det är därför vi har tagit initiativ till en kvalitetssäkring. Det man tränat en gång kanske inte är relevant senare, sa hon.

Med tiden hoppas hon också att FRG får det nya kommunikationssystemet Raket. ■

Text och foto: Anders J Andersson
Foto: Johan Hagström (montern)

Civilförsvarsförbundet
www.civil.se

Frivilligt engagemang ger större kraft

Kraften i frivilligt engagemang är stor. Den kommer till sin rätt genom lokal förankring när vanliga människor ser att också andra i deras vardag och hembygd ställer upp för samhället. Från minsta by till största stad. Det är det som är den stora styrkan i frivilliga resursgrupper, FRG. FRG startades 2004 av Civilförsvarsförbundet, med stöd av dåvarande Krisberedskapsmyndigheten

(nuvarande Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, MSB), i samarbete med övriga frivilliga försvarsorganisationer. Sedan dess har närmare hälften av landets kommuner valt att genom FRG ta hjälp av engagerade invånare som känner kommunen och dess förutsättningar. De vet att lokala resurser på kommunnivå har ett stort genomslag när det verkligen

gäller. FRG blir en avlastning till viktiga samhällsfunktioner som räddningstjänst, polis och sjukvård. Genom länsstyrelserna kan resurser samordnas över kommun- och länsgränser. FRG är enkel i sin struktur men ändå effektiv till en rimlig kostnad genom att det lokala engagemanget fångas upp.

Södertuna slott

Vi bjuder på hotellvistelsen!

Teckna en Bil- eller Hemförsäkring hos SalusAnsvar före den 30 nov 2010, så bjuder vi på upp till två nätter för två personer på hotell. Du betalar bara kostnaderna för frukost- och middagspaketet, från 299 kr/person och natt.

Välj fritt bland 27 hotell från norr till söder. Se alla hotellen och läs mer på www.customer.se/avkoppling

För att teckna försäkringen, ring SalusAnsvar **0200-87 50 30**.
Uppge "Hotell" när du ringer*. Välkommen!

** Presentkort för hotellvistelsen skickas ut i början av december.*